

יעקב טרפון

(שאלוניקי המאה השש עשרה)

מכובד איש יקר

----- v ----- v

מְכַבֵּד אִישׁ יָקָר / וְשֵׁרֵשׁ צָקָר

וְשֵׁרֵשׁ בֶּן צָקָר / וְגַם קָרָה אָרְהָ.

וְקֹאֵד רֵאשׁוֹן / וּבֵת-צִין אִישׁוֹן

וְהַחֲרִיל קִמְשׁוֹן / וְנִקְרִיָה זָרְהָ.

לְקִנְיָה יָרֵס / וְהֵנֶס בּוֹרֵס

וְהַחֲבֵר רֵפ / וְסִרְוִן אַף צָקְרָה.

1 מכבוד, שיר זה שייך לסוג מיוחד של שירים שהיו כנראה חביבים על משוררי תורכיה במאה השש עשרה, והוא שירי אמיתות, הנקראים בפייהם "שירי אמונות". חוקר השירה המובהק, חיים בראדי ז"ל הגדיר את הסוג הזה בדברים אלה: המשורר מתחיל בדברים רציניים, ובבית השני או השלישי הוא מפתיע את הקורא על ידי דבר שהוא אמנם אמת, אמת פשוטה וידועה לכל, אמת בנלית, אבל אין הקורא חושב שתיאמר במקום הזה. וכיוון שהתחיל המשורר בהפתעה, הוא מחזיק בה... כל "אמת" עומדת בפני עצמה, ואין לה שום קשר עם אלו שלפניה ושלאחריה. משורר אחר, סעדיה לונגו, מתבר השיר הבא, ביקר קשות את דרכו של יעקב טרפון ב"שירי האמונות", שכן אמתות אלה פשוטות וברורות לכל אדם ואין בהן הפתעה, וכן יש בשוררו שגיאות. אבל האמת ניתנה להיאמר, כי גם סעדיה לונגו נכשל בדברים ששלל בביקורתו.

6 רע, המשורר חרז חיות ועיין משום צלולם הוומה במבטא.

- וְהַעֲלֶה יָמֶר / וְהַסְבִּיל יָמֶר
 וְגַם נִקְרָא יָמֶר / שְׁאֵרִית נִשְׁאַרְתָּ.
 סֹדֶם הִיא בְּצִמְרָה / וְחֶלֶף קִתְמוּרָה
 10 וְהַשִּׁיר הוּא זִמְרָה / וְהַפֶּצֵר מוֹרָה.
 וְיִלְעַץ הִיא צִצֵר / וְהַמְצֵט הוּא מִן צֵר
 וְאִישׁ שְׂתִי בְּצֵר / קָלְלָהּ וּמְאָרְתָּ.
 הַדְּבָרָה הִיא אֶסְמֶר / וְהַמְצֵלֶם הַסְסֶר
 וְהַנְּזֵר כְּסֶר / וְהַקְּנֵף אֶבְרָה.
 15 וְהַחֹלֶם יִשֵּׁן / וְהַאֶסֶר דָּשֵׁן
 וְהַעֲנוּג דָּשֵׁן / וְהַעֲרָמוֹן בִּינָה.
 וְהַיֵּין סֶמֶר / וְסִיט צֶסֶר סֶמֶר
 וְהַנְּנוּז נִשְׁמֶר / וְהַדָּת הִיא תוֹרָה.
 אֲנֵף הַעֲצָא סְאָרְתָּ / וְגַת אֲנֵב פּוֹרָה
 20 יִרְשָׁה נִבְטָרָה / וְהַנְּחִלָּה שְׁפָרְתָּ.

9 סדם, ברשעתה היא כעמרה.

11 ובלע, ע"ם בראשית יד, ב.

12 ומארה, במקום כף הדמיון. וכך נהג המשורר גם בשיריו

האחרים.

13 הדסה, אסתר ב, ז.